

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
El. p. LRVkanceliarija@lr.lt

2021-03-08 Nr.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
El. p. kanc@eimin.lt

Kopija

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
El. p. finmin@finmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS VEIKSMŲ TURIZMO SEKTORIAUS KONKURENCINGUMUI IR ATSPARUMUI DIDINTI

Lietuvos savivaldybių asociacija (toliau – LSA) susipažino su 2021 m. kovo 2 d. pateiktu derinti XVIII-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projektu (toliau – Plano projektas). Pastebėjome, kad šioje Plano projekto versijoje, palyginti su ankstesnėmis, nebeliko jokių priemonių, susijusių su turizmo sektoriumi. Tai labai nuvilia ne tik Lietuvos savivaldybes ir regionus, bet ir ūkio subjektus, veikiančius turizmo srityje ir šio sektoriaus darbuotojus. Kadangi nei Vyriausybė, nei už turizmo sritį tiesiogiai atsakinga Ekonomikos ir inovacijų ministerija jokių konkrečių priemonių trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu nenumato ir neplanuoja spręsti įsisenėjusių turizmo sektoriaus iššūkių ir kovoti su pandemijos sukeltomis neigiamomis pasekmėmis.

Plano projekte įtrauktas tik vienas analitinis veiksmas „Siekiant plėtoti turizmo indėlį į Lietuvos ekonomikos augimą, panaudoti kultūros paveldą turizmo skatinimui ir turizmo Lietuvoje atgaivinimą pasibaigus COVID-19 pandemijai, parengti turizmo sektoriaus reformos ir su ja susijusių investicijų į turizmo infrastruktūrą priemonės“. Šio veiksmo įgyvendinimo pradžia 2021 m. II ketv., pabaiga – 2021 m. IV ketv. Pažymime, kad **turizmo sektoriaus reformos ir su ja susijusių investicijų į turizmo sektoriaus infrastruktūrą priemonės jau yra parengtos**. LSA, kartu su kitais socialiniais partneriais (Lietuvos kurortų asociacija, Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacija, turizmo verslo asociacijomis, ekspertais ir kt.) aktyviai dalyvavo ir teikė pasiūlymus Ekonomikos ir inovacijų ministerijos organizuotose konsultacijose rengiant turizmo sektoriaus reformos gaires ir priemones. Šių konsultacijų rezultatas – plačiai išdiskutuota ir parengta turizmo sektoriaus konkurencingumo didinimo reforma, apimanti turizmo duomenų pertvarką, turizmo paslaugų inovacijų ir žaliosios transformacijos skatinimą, trūkstamos turizmo infrastruktūros kūrimą regionuose ir kt. Šią reformą planuota finansuoti ES lėšomis iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (angl. *Recovery and Resilience Facility* (toliau – RRF)). Atsižvelgiant į tai, mums kyla pagrįstų klausimų, kodėl prieš pat Vyriausybei tvirtinant jos programos nuostatų įgyvendinimo planą, yra atsisakoma turizmo sektoriaus reformos ir tam suplanuotų investicijų ir ką dar Ekonomikos ir inovacijų ministerija planuoja analizuoti, kai šis veiksmas jau atliktas ir jo pagrindu parengta turizmo reforma su aiškiomis priemonėmis, įgyvendinimo laikotarpiu, reikalingomis lėšomis ir atsakingomis institucijomis.

Žemiau pateikiame argumentus, pažyminčius poreikį Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatyti turizmo sektoriaus konkurencingumo ir atsparumo didinimui reikalingas priemones.

1. Lietuvos turizmo potencialas nėra pakankamai išnaudotas. Šiai sričiai iki šiol nebuvo skiriamas pakankamas dėmesys. Turizmo sukuriama pridėtinė vertė yra santykinai maža visos šalies ekonomikoje – 2019 m. kelionių ir turizmo sektoriui teko 5,5 proc. Lietuvos BVP. Šiuo metu Lietuvoje yra menkai išnaudota vandens turizmo sritis, taip pat žaliasis turizmas, o pandemijos kontekste daug potencialo turi sveikatinimo turizmo skatinimas. Naujos realybės sąlygomis formuojasi ne tik kitokia turistų srautų struktūra, bet ir nauji keliavimo įpročiai, keičiasi kelionių organizavimo pobūdis. Keičiantis situacijai turizmo sektoriuje ir reaguojant į pokyčius, atsiranda būtinybė kurti naujus turizmo produktus ir paslaugas, stiprinti technologinių priemonių diegimą.

2. Turizmas – vienas iš labiausiai COVID-19 pandemijos paveiktų šalies ūkio sektorių. Ypatingai sudėtingoje situacijoje yra Lietuvos kurortai ir kurortinės teritorijos, nes didelė dalis verslo, teikiančio apgyvendinimo, sveikatingumo ir poilsio paslaugas patyrė didelius nuostolius. Įvertinus tendencijas, skaičiavimai rodo, kad turizmo nuostoliai dėl pandemijos vien 2020 m. sudarys apie 3 proc. šalies BVP ir apie 4 proc. šalies eksporto. Sektorius gali prarasti apie 40 tūkst. – arba apie 3 proc. visų šalies – darbo vietų. Reaguojant į besikeičiančią situaciją būtina investuoti į turizmo sektoriaus atsparumo didinimą, naujų turizmo produktų ir trūkstamos infrastruktūros kūrimą, darbuotojų kompetencijų stiprinimą, perkvalifikavimą ir kt.

3. Remiantis Ekonomikos ir inovacijų ministerijos duomenimis, 2021-2027 metais pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama turizmui praktiškai nebus jokių galimybių. Pažymėtina ir tai, kad 2014-2020 metų laikotarpyje turizmas galėjo pasinaudoti parama tik rinkodaros projektams ir ženklinimui. Galimybės turizmą finansuoti iš kitų 2021-2027 m. ES fondų investicijų programos prioritetų bus labai ribotos. Sudėtinga turizmo sektoriaus situacija naujoje finansinėje perspektyvoje aptarta š. m. vasario 17 d. tarpinstituciniame pasitarime dalyvaujant Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Vidus reikalų ministerijos, Finansų ministerijos ir LSA atstovams. Atsižvelgiant į tai, būtina ieškoti investicinių galimybių turizmo sektoriaus skatinimui naudojant RRF, valstybės biudžeto lėšas ir kitus finansinius šaltinius.

4. Investicijos į turizmo infrastruktūrą yra vienas iš svarbiausių faktorių ir viena pagrindinių turizmo sektoriaus dedamųjų. Turizmo sektoriuje ypač didelė konkurencija tiek pasaulio, tiek Lietuvos mastu, todėl siekiant neprarasti patrauklumo savivaldybės turi nuolat investuoti į turizmo infrastruktūrą, šios investicijos tiesiogiai įtakoja ne tik kurortų, bet ir regionų išskirtinumą, unikalumą, turistų srautus ir indėlį šalies įvaizdžio formavimui, pridėtinę vertę ir ekonominę naudą visai šaliai. Būtent investicijos į turizmo viešąją infrastruktūrą yra vienas iš svarbiausių faktorių ir viena pagrindinių turizmo sektoriaus dedamųjų, kurios kūrimui, plėtrai, palaikymui ir atnaujinimui turėtų būti skiriamas pagrindinis dėmesys ir finansavimas.

5. Turizmo sektoriaus statistika yra fragmentiška, o neturint vieningos turistų, lankytojų, nakvynių skaičiavimo metodikos negalima kaupti ir sisteminti duomenų. Tikslūs turizmo rodikliai apie turistus ir metodika leistų efektyviau planuoti reikalingas investicijas, numatyti įvairias priemones ir pasiruošti jų įgyvendinimui, tiek viešajam, tiek ir privačiam sektoriui lanksčiau reaguoti į turistų poreikius. Taip pat tai susiję ir su rinkodaros priemonių planavimu ir įgyvendinimu.

6. Šiandienos kontekste ypač aktualus yra sveikatinimo turizmo skatinimas. Jis išliks aktualus ir reikalingas ir po pandemijos, kuomet visai visuomenei reikės stiprinti savo sveikatos, psichikos, emocinius resursus. Sveikatinimo turizmui gali būti naudojama daug vietovių, šaltinių, objektų (gamta, lankytinos vietos, vandens turizmas, sveikatinimo, reabilitacijos, gydymo objektai bei susijusios paslaugos, gamtos ir kultūros paveldas ir pan.). Todėl tiek investicijos į šį turizmo sektorių, tiek rinkodaros programos yra būtini ne tik dėl aukščiau paminėtų priežasčių, bet ir dėl lankytojų srautų subalansavimo, teritorijų saugojimo, efektyvaus ir darnaus turizmo resursų naudojimo.

7. Nuolatinis dėmesys turi būti skiriamas turizmo rinkodarai, kaip turizmo viešosios politikos sričiai. Tęstinės priemonės, skirtos kurti rinkodaros produktus ir paslaugas tiek vietos

turizmo paslaugos gavėjams, tiek ir užsienio tikslinėms rinkoms. Šioje srityje būtina valstybės ilgalaikė strategija, kadangi rinkodaros priemonių poveikis ir rezultatai išryškėja tik po kelerių metų. Pažymėtina, kad rinkodaros priemonės turėtų būti kartotinės, siekiant sukurti ir sustiprinti ilgalaikius santykius ir turizmo paslaugos vartotojų lojalumą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, ir žinant, kad Ekonomikos ir finansų ministerija yra parengusi turizmo sektoriaus transformacijos reformą, kurią numatyta finansuoti RRF lėšomis ir kuri atliepia LSA minimus iššūkius, mes labai tikimės, kad ši reforma išliks galutiniame Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane ir bendromis visų pastangomis bus įgyvendinta. Įvertinus ir tai, kad 2021-2027 metais turizmo sektoriui nebus galimybių pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama, prašome ieškoti finansinių galimybių turizmo sektoriaus konkurencingumo didinimui naudojant RRF, valstybės biudžeto lėšas ir kitus finansinius šaltinius.

Tikimės, kad mūsų pastabos ir pasiūlymai bus vertinami ir į juos bus atsižvelgta.

Direktorė

Roma Žakaitienė

Dovilė Sujetaitė, tel. +370 613 48251, el. p. dovile.sujetaite@lsa.lt